

Voorkom problemen met de BSA

Geregeld verschijnen er berichten over een zogeheten BSA-inval. Hoe ver reiken de bevoegdheden van de Business Software Alliance?

De BSA is een private partij die namens softwareproducten controleert of gebruikers van software voldoen aan hun licentieverplichtingen. Het gaat dus niet om een overheidsinstantie. De BSA heeft uit zichzelf geen bevoegdheid om uw systemen te onderzoeken op illegale software. Zij komt echter vaak langs met een deurewaarder die een uitvoerbaar bij voorraad verklaarde beschikking van de voorzieningenrechter heeft. Die beschikking kan zijn aangevraagd en verleend op basis van een tip die de BSA heeft ontvangen over een auteursrechteninbreuk.

Zodra de BSA binnen is, zal zij na gaan of op de aanwezige computers software wordt gebruikt van partijen die de BSA vertegenwoordigt. Als dat het geval blijkt te zijn en de licenties zijn volgens de BSA niet in orde, dan legt zij beslag op de betreffende software en de computers waar die software op staat.

Binnen elke organisatie wordt al snel gebruik gemaakt van meerdere softwareproducten waar auteursrechten op rusten. De licentievooraarden van die producten zijn allemaal weer anders. Het is dan ook belangrijk om bij elk product heel duidelijk te weten welke rechten en beperkingen u hebt verkregen door een licentie af te nemen. Denk daarbij met name aan:

- Heeft elke gebruiker binnen het bedrijf een eigen licentie? Soms kan er ook een bedrijfsbrede licentie worden afgenomen.
- Staat de licentie toe dat de software op zowel de desktop als de laptop van de gebruiker wordt geïnstalleerd, of is er voor alle gebruikte apparaten een aparte licentie nodig?
- Zijn er gebruikers die aanvullende

Ook de handleidingen mag men niet altijd zomaar kopiëren

functionaliteiten van de software gebruiken en hebben die gebruikers ook een licentie op die extra functies?

- Tot wanneer lopen de licenties? Zorg dat ze bijtijds vernieuwd worden.
- Pas op met het gebruik van een image of installatie die bedrijfsbreed gebruikt wordt. Een secretaresse heeft waarschijnlijk niet dezelfde software nodig als de ontwerper die bijvoorbeeld Adobe Photoshop nodig heeft. Die secretaresse zal dus geen licentie voor Photoshop hebben, maar mag Photoshop dan ook niet volledig geïnstalleerd hebben op basis van de standaardcomputerinstallatie.
- Bewijs dat er bepaalde licenties aanwezig zijn kan ook worden geleverd met de facturen van de aanschaf.
- Als er bij iedereen een upgrade wordt uitgevoerd van bijvoorbeeld Windows Vista naar Windows 7, zorg er dan voor

dat er voor iedereen ook een licentie voor die upgrade aanwezig is.

- Er zijn tegenwoordig veel goede alternatieven aanwezig voor betaalde software. Denk aan OpenOffice in plaats van Microsoft Office.
- De BSA controleert niet alleen software, maar ook bijbehorende handleidingen. Daar kunnen ook auteursrechten op liggen. Pas dus op met het kopiëren van handleidingen.

De BSA vordert een bedrag dat gebaseerd is op de vergoeding voor het gebruik van de software (en handleidingen), eventuele reputatieschade omdat de rechthebbende niet in kan staan voor de kwaliteit van de niet door hen geautoriseerd in het verkeer gebrachte software en de kosten die de BSA zelf maakt.

Onlangs verscheen in Automatisering Gids een artikel over een bedrijf dat een 'boete' van 20.000 euro opgelegd kreeg vanwege het ontbreken van een aantal Microsoft Office-licenties. De term 'boete' klinkt wat misleidend, omdat we deze

Michaël van Leeuwen is juridisch adviseur bij ICTRecht.

met name kennen vanuit het strafrecht. Tussen partijen kunnen echter wel degelijk boetebedingen worden overeengekomen. Duidelijker in het geval van de BSA is echter de term 'schadevergoeding'.

Over de hoogte van eventuele schadevergoedingen valt te praten. Stuur dan ook aan op onderhandelingen en neem eventueel een jurist in de hand om u achter de schermen te begeleiden en te voorzien van steekhoudende argumenten.

Nog een tip: pas op voor een eventuele onthoudingsovereenkomst die u wordt aangeboden door de BSA. Hierin staat onder meer dat bij eventuele toekomstige overtredingen een direct opeisbare 'boete' (vordering) voor elke overtreding ontstaat. Ook kunt u meer tijd winnen om uw licenties op orde te krijgen dan de BSA standaard in deze overeenkomst voorstelt.

Michaël van Leeuwen

Voor het uitvoeren van NORA 3.0 ontbreekt een gemeenschappelijke visie op de overheid. Maar ook de middelen ontbreken om die visie te realiseren, zegt **Wout Hofman**. Wat moet er gebeuren? Er is een 'gedragen visie' nodig en een IT-organisatie. En daarna is de techniek aan de beurt.

Van de Nederlandse Overheids Referentie Architectuur (NORA) is enige tijd geleden een strategisch katern beschikbaar gekomen dat verder uitgewerkt is in een katern met principes voor samenwerking en dienstverlening. Principes voor samenwerking uit dit laatste katern zijn echter niet uitvoerbaar voor afzonderlijke overheidsorganisaties. Er ontbreekt een gemeenschappelijke visie op de overheid en ten tweede ontbreken de organisatie en de minimale middelen om deze visie te realiseren.

NORA 1.0 en 2.0 vormden een leidraad voor het inrichten van overheidsorganisaties om te voldoen aan bepaalde doelstellingen (zie kader). NORA 3.0 bevat alleen basis- en afgeleide principes die wel relevant zijn maar waar een individuele overheidsorganisatie niets mee kan. Enkele voorbeelden. Afgeleide principes voor dienstaanbod zijn herbruikbaarheid van een dienst, geen overlap in diensten en een nauwkeurige beschrijving van elke dienst. Een overheidsorganisatie kan zonder overleg met potentiële afnemers niet bepalen of een dienst herbruikbaar is. Als een andere overheidsorganisatie afnemer is van een herbruikbare dienst, hoe is dan de verantwoordelijkheid voor de besluitvorming geregeld? NORA doet hier geen uitspraken over. Met andere dienstverleners, waaronder ook andere overheidsorganisaties, is overleg nodig om overlap in dienstverlening te voorkomen. Op het punt van

Individuele overheidsorganisatie kan niets met principes NORA 3.0

'nauwkeurige beschrijving' worden verschillende kenmerken opgenomen, zoals het resultaat, de dialoog, de vereiste authenticatie en het achterliggende semantische model. Dit alles veronderstelt een overeengekomen formalisme dat niet in NORA is opgenomen, waardoor elke overheidsorganisatie dit zelf moet specificeren. Er zijn wel aanzetten tot standaarden gegeven, maar die zijn niet internationaal geaccepteerd (zie kader). Alleen 'Samenwerkende Catalogi' (uit het Nationaal Uitvoeringsprogramma dienstverlening en e-overheid, NUP) is nu beschikbaar en deze ondersteunt niet de NORA-eisen. Ook de productcatalogi ondersteunen deze eisen niet.

Een ander afgeleid principe (AP 5) geeft aan dat de overheid door afnemers zoveel mogelijk als één bedrijf ervaren moet worden, met als implicatie dat standaardoplossingen als landelijke bouwstenen voor de e-overheid toegepast moeten worden (dat zijn de bouwstenen van het NUP). Het gebruik van alleen standaardbouwstenen is ontoereikend; het achterliggende probleem is de beslissingsbevoegd-

NORA

Er zijn geen open geen afspraken

heid voor onderdelen van een samengestelde dienst. De Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) heeft beslissingsbevoegdheid vastgelegd voor een nieuwe samengestelde dienst, de omgevingsvergunning. AP 5 alleen is dus niet genoeg voor dienstverlening die tegemoetkomt aan de wens van individuele afnemers.

Uit deze voorbeelden blijkt dat NORA 3.0 dood is: er zijn geen (1) open standaarden voor beschrijving van diensten die voldoen aan de geformuleerde eisen, (2) er zijn geen ondersteunende systemen en (3) er zijn geen afspraken over beslissingsbevoegdheid voor samengestelde diensten voor individuele klantwensen. Vervolgens is Digikoppeling de enige richtlijn om diensten af te nemen en zijn er geen semantische modellen voor invulling van Digikoppeling.